

Gemeentebestuur van Jette

Handvest betreffende het algemene kader van het interne controlesysteem

Juni 2022

INHOUDSOPGAVE

I. Wettelijk kader	1
II. Algemene bepalingen	2
III. Referentiekader	2
IV. Doeleinden	2
V. Benadering	3
VI. Toepassingsgebied.....	4
VII. Werking	4
VIII. Verslag en vertrouwelijkheid	5

HANDVEST BETREFFENDE HET ALGEMENE KADER VAN HET INTERNE CONTROLESYSTEEM

Dit handvest steunt op de artikelen 263 undecies, duodecies en terdecies van de Nieuwe Gemeentewet.

I. Wettelijk kader

Art. 263undecies

De gemeenten staan in voor de interne controle op hun activiteiten.

Interne controle is het geheel van maatregelen en procedures die ontworpen zijn om een redelijke zekerheid te verschaffen over:

- 1. het bereiken van doelstellingen;*
- 2. het naleven van wetten en procedures;*
- 3. de beschikbaarheid van betrouwbare financiële en beheersinformatie;*
- 4. het efficiënt en economisch gebruik van middelen;*
- 5. de bescherming van activa;*
- 6. het voorkomen van fraude (Ord. 5.3.2009, B.S. 13.3.2009).*

Art. 263duodecies

§1 Het interne controlesysteem wordt vastgesteld door de Gemeentesecretaris, na overleg met het Directiecomité. Het algemene kader van het interne controlesysteem is onderworpen aan de goedkeuring van de Gemeenteraad, op voorstel van het College.

Het interne controlesysteem bepaalt op welke wijze de interne controle wordt georganiseerd, met inbegrip van de te nemen controlemaatregelen en -procedures en de aanwijzing van de personeelsleden die ervoor verantwoordelijk zijn, en de rapporteringsverplichtingen van de personeelsleden die bij het interne controlesysteem betrokken zijn.

§2 Het interne controlesysteem beantwoordt minstens aan het principe van de scheiding van de functies van de Gemeentesecretaris en de Gemeenteontvanger waar mogelijk en is verenigbaar met de continuïteit van de werking van de gemeentelijke diensten (Ord. 5.3.2009, B.S. 13.3.2009).

Art. 263terdecies

Onverminderd de opdrachten inzake interne controle die krachtens deze wet of door de Gemeenteraad aan andere organen of personeelsleden worden opgedragen, staat de Gemeentesecretaris in voor de organisatie en de werking van het interne controlesysteem, onder het gezag van het College. Hij rapporteert daarover jaarlijks aan het College van Burgemeester en Schepenen en aan de Gemeenteraad.

De Gemeentesecretaris brengt het personeel op de hoogte van het interne controlesysteem, alsook van de wijzigingen ervan (Ord. 5.3.2009, B.S. 13.3.2009).

II. Algemene bepalingen

Dit handvest is van toepassing op alle gemeentelijke diensten, en administratieve organen die onder het gezag van de gemeentelijke overheid staan.

Het wordt aangevuld door een *Implementatiehandboek voor het interne controlesysteem* dat de details en concrete modaliteiten desbetreffende het interne controlesysteem vaststelt.

Overeenkomstig de artikelen 263*duodecies* en 263*terdecies* van de Nieuwe Gemeentewet en de bepalingen van dit handvest, is het interne controlesysteem door de Gemeentesecretaris vastgesteld na overleg met zijn Directiecomité, en daarna op voorstelling van het College aan de goedkeuring van de Gemeenteraad onderworpen.

III. Referentiekader

Het concept van interne controle maakt deel uit van een benadering van goed bestuur en de bevordering van de kwaliteit van het administratieve werk. Het richt zich meer in het bijzonder op volgende principes:

- Voorrang van het recht: de gemeente past de wet- en regelgeving in alle gelijkheid en in alle transparantie toe.
- Transparantie: de werking, de beslissingen en de besluitvorming van de gemeente staan tot op zekere hoogte onder toezicht van andere bevoegdheidsniveaus, van het maatschappelijk middenveld en soms van externe instellingen of overheden.
- Efficiëntie: de gemeente ijvert voor kwaliteit, onder meer in de dienstverlening aan de burgers, en ziet erop toe dat de intentie van de beleidsmakers wordt vertaald in haar dienstverlening.
- Receptiviteit: de gemeente heeft de nodige middelen en noodzakelijke flexibiliteit om snel in te spelen op de veranderende samenleving. Ze houdt rekening met de verwachtingen van het maatschappelijk middenveld wanneer ze in het teken staan van het algemeen belang en blijft openstaan voor kritische toetsing van haar rol.
- Proactiviteit: de gemeente is in staat om, op de basis van de beschikbare gegevens en de waargenomen trends, te anticiperen op de problemen die zich zullen voordoen en een beleid uit te stippelen dat rekening houdt met de kostenevolutie en de te verwachten veranderingen (bijvoorbeeld demografische, economische of ecologische veranderingen).

IV. Doeleinden

Het interne controlesysteem heeft tot doel de gemeente in staat te stellen na te gaan of de opdrachten van deze laatste onder controle zijn, teneinde redelijke zekerheid te verschaffen dat de wettelijke en politieke doelstellingen worden bereikt, met een effectief en efficiënt gebruik van middelen en de integratie van risicobeheer.

Het interne controlesysteem is bedoeld als een geïntegreerd en transversaal beheerproces, dat alle personeelsleden aangaat. Het systeem verleent hoofdzakelijk adviesdiensten voor de voortdurende verbetering van de processen en het risicobeheer van de administratie.

V. Benadering

De interne controle bevat verschillende bestanddelen, te weten:

- **de beheersomgeving:** een organisatorisch kader waarin ieders rollen en verantwoordelijkheden duidelijk zijn gedefinieerd;
- **de vaststelling van de doelstellingen:** om efficiënt en soepel te kunnen werken, moeten er doelstellingen worden vastgesteld en geïntegreerd in de verschillende activiteiten van de gemeente, waarbij rekening wordt gehouden met alle betrokkenen;
- **risico- identificatie, beoordeling en beheer:** mechanismen voor het identificeren van risico's moeten ingevoerd worden en regelmatig herzien. Ze worden geanalyseerd en behandeld zodanig dat een redelijke controle ervan wordt gegarandeerd;
- **informatie en communicatie:** relevante en betrouwbare informatie is beschikbaar en/of wordt verspreid, volgens de gestelde termijnen en vereisten, om ervoor te zorgen dat ieders opdrachten en verantwoordelijkheden op een efficiënte manier kunnen worden uitgevoerd;
- **het toezicht en de beoordeling van het interne controlesysteem:** de interne controle is een dynamisch systeem dat voortdurend toezicht en regelmatige evaluatie van de werking ervan vereist, teneinde het systeem waar nodig bij te stellen.

Het interne controlesysteem is een redelijke, progressieve, responsieve, positieve en geïntegreerde veiligheidsbenadering:

- **Redelijke veiligheidsbenadering:** het doel is niet absolute veiligheid, maar een redelijke beheersing. Het gaat er dus om efficiënt te zijn, d.w.z. met minimale middelen maximale resultaten te bereiken door de beste verhouding "kosten-bureaucratie-proceslasten" te combineren met "baten-minimalisatie van risico's";
- **Een geleidelijke benadering:** het interne controlesysteem zal geleidelijk worden ingevoerd, te beginnen met de belangrijkste risico's en vervolgens ook de andere. Het systeem moet ook voortdurend in ontwikkeling blijven om ervoor te zorgen dat nieuwe risico's in aanmerking worden genomen en dat de antwoorden op de reeds onderkende risico's steeds passend zijn. Daarom is het nodig er mee in te stemmen niet alles meteen te willen en evolutie te aanvaarden;
- **Een benadering die aan de realiteit kan worden aangepast:** realistisch zijn en een systeem opzetten dat aan de administratie is aangepast, afhankelijk van haar middelen (personeel, kosten, instrumenten en hiërarchische verantwoordelijkheid);
- **Positieve benadering:** om de juiste vaststelling van een gebrekkige werking te bevorderen, passende maatregelen te kunnen nemen en vooruitgang te boeken, is het van belang te luisteren zonder noodzakelijkerwijs koste wat het kost de schuld en/of de verantwoordelijkheid te willen vaststellen. Om voortgang te koesteren moet het management daarom duidelijke ijkpunten vaststellen door zowel een cultuur van vertrouwen als de verantwoordingsplicht van het personeel te verzekeren;
- **Geïntegreerde benadering:** het interne controlesysteem is een geheel van acties die van invloed zijn op alle activiteiten van de administratie. De doeltreffendheid ervan zal des te groter zijn indien zij naar behoren wordt geïntegreerd in de infrastructuur en de cultuur van de administratie, voor alle activiteiten, zowel routinematig als ad hoc.

VI. Toepassingsgebied

Het interne controlesysteem is van toepassing op al de gemeentelijke departementen en diensten, al hun activiteiten, processen of projecten, en dit op alle hiërarchische niveaus.

De met de interne controle belaste personen hebben onbeperkte toegang tot alle functies, documenten, inlichtingen en procedures nodig om hun opdracht te vervullen, met uitzondering van hetgeen onder het beroepsgeheim valt. Ze kunnen zich onderhouden met elk personeelslid, ongeacht diens graad en functie, en elke vergadering bijwonen die verband houdt met de uitoefening van hun functie, of op verzoek van een lid van het Directiecomité voor strategische projecten/opdrachten. Alle personeelsleden moeten bij de uitoefening van hun taken samenwerken met de personen die belast zijn met de interne controle.

Het interne controlesysteem, hoe goed het ook is opgezet, kan geen absolute garantie bieden dat de doelstellingen van de administratie worden bereikt. Elk intern controlesysteem heeft immers zijn beperkingen, zoals de onzekerheden van de buitenwereld, de oordeelsvorming, mogelijk menselijk falen of zelfs eenvoudige fouten.

VII. Werking

Het interne controlesysteem is verenigbaar met en geïntegreerd in de continuïteit van de werking van de gemeentelijke diensten.

Het kader van het interne controlesysteem wordt uiteengezet in dit handvest. De details en praktische regelingen zijn vastgelegd in de *Implementatiehandboek voor het interne controlesysteem*. Zij zullen opnieuw worden geëvalueerd naar gelang van de behoeften van de administratie, aangezien interne controle een dynamisch en iteratief proces is.

De administratie verbindt zich ertoe, onder de verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Schepenen, alle maatregelen en voorzieningen te treffen om dit systeem permanent efficiënt te maken.

De verschillende betrokken diensten en directies moeten open en loyaal samenwerken. Met de directeurs van de diensten wordt voor en na elke missie een constructieve dialoog aangegaan.

De Gemeentesecretaris is verantwoordelijk voor de organisatie en de werking van het interne controlesysteem onder het gezag van het College van Burgemeester en Schepenen. Hij dient jaarlijks een verslag in bij het College van Burgemeester en Schepenen en de Gemeenteraad.

De Gemeentesecretaris informeert het personeel over het interne controlesysteem en de follow-up daarvan (publicaties via intranet).

De interne controle-opdracht van interne controle is toevertrouwd aan de dienst Strategie en Ontwikkeling, die zelf onder het rechtstreekse gezag van de Gemeentesecretaris staat.

De dienst Strategie en Ontwikkeling voert zijn interne controletaak onbevooroordeeld, in alle objectiviteit, onpartijdigheid en eerlijkheid uit. Hij ontwikkelt een op samenwerking gebaseerde aanpak. Hij bespreekt regelmatig de voortgang van zijn opdrachten met de Gemeentesecretaris.

De dienst Strategie en Ontwikkeling neemt in het kader van zijn interne controle-opdracht geen operationele verantwoordelijkheid op zich: hij verleent bijstand om de controle van de activiteiten te verbeteren, maar oefent bij deze activiteiten geen gezag of verantwoordelijkheid uit. Zijn aanbevelingen en adviezen kunnen derhalve noch de hiërarchie, noch het personeel van de betrokken entiteiten ontheffen van de verantwoordelijkheden die hun zijn toevertrouwd.

VIII. Verslag en vertrouwelijkheid

De interne controle-opdracht wordt zodanig uitgevoerd dat de traceerbaarheid van de verrichte controles gewaarborgd is.

De documenten en verslagen die in het kader van de interne controle-opdracht ten behoeve van de Gemeentesecretaris worden opgesteld, zijn vertrouwelijk, evenals de elementen die daartoe worden verzameld. Alleen de Gemeentesecretaris is bevoegd om het eventuele toegangsrecht van derden tot de dossiers van de met de interne controle-opdracht belaste dienst vast te stellen.

Het personeel dat belast is met de toepassing van het interne controlesysteem neemt een strikte discretie- en terughoudendheidsplicht in acht.

***